

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Toimintaympäristön muutoksia käsitellään enimmäkseen globaalilla tasolla. Vaikka tarkastelutapa on monissa yhteyksissä perusteltu, yhteydet Suomen metsäpolitiikkaan jäävät joissakin kohdin epämääräisiksi. Esimerkiksi kappaleessa 2.1.2. mainitulla energian kysynnän kasvulla kansainvälisesti ei voi perustella suomalaisen metsäenergian tarvetta. Skenaariossa ei myöskään huomioida puubiomassan polttoon liittyviä negatiivisia ilmasto- ja ympäristövaikutuksia.

Yhtä lailla kappaleessa 2.1.3 tulee globaalien luontokadon ohella tuoda esille monimuotoisuuden väheneminen Suomessa ja erityisesti Suomen metsissä, todeten myös metsätalouden olevan merkittävin syy metsälajiston uhanalaistumiseen. Luontokadon pysäyttämisen tarve on tunnustettu sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja se tulee strategiakaudella olemaan yksi merkittävimpiä metsäsektorin toimintaympäristöön vaikuttavista tekijöistä.

Kansainvälisiä politiikkoja käsittelevässä kappaleessa 2.2.1 annetaan ymmärtää, että EU:n sektoripolitiikat olisivat Suomen kannalta lähtökohtaisesti negatiivinen asia. Vaikka EU:lla ei olekaan yhteistä metsäpolitiikkaa, metsät ovat keskeinen osa ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa, joiden tavoitteiden täyttämiseen Suomi on sitoutunut. Kappaleessa on tarpeen tuoda esiin esimerkiksi EU:n biodiversiteettistrategia, jossa edellytetään muun muassa vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelemista, heikentyneiden lajien ja luontotyyppien tilan parantamista sekä heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista.

Kappaleessa 2.2.6 ennakoitaan, että metsien kasvua olisi yhä mahdollista lisätä. Kappaleessa on ohitettu tuorein tutkimustieto, jonka mukaan metsien kasvu Suomessa on jo nyt hidastunut muun muassa metsien ikärakenteen muutoksen myötä. Kappaleessa ei tarkastella nykyisiä hakkuumääriä eikä sitä, onko viime vuosien kasvu ollut kestäväällä tasolla esimerkiksi ilmasto- ja ympäristötavoitteiden näkökulmasta.

Toimintaympäristössä on lisäksi tarpeen tarkastella metsäalan yritysten asiakkaiden vastuullisuusajattelun muutosta. Kuluttajien vaatimusten vuoksi ympäristönäkökohtiin vastaaminen on yritysten toiminnan kannalta yhä tärkeämpiä ja esimerkiksi metsäluonnolle aiheutuvat vahingot ovat jatkossa metsäalan yritystoiminnalle entistä suurempi imagohaaitta. Pidämme todennäköisenä, että sillä, kuinka hyvin Suomi pystyy vastaamaan metsäluonnon tilaan ja metsien ilmastovaikutuksiin liittyviin tavoitteisiin, on vaikutuksia suomalaisten metsäalan yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn lähitulevaisuudessa.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Visiossa mainitaan metsän hyvinvointi, mutta visio on kuitenkin määritelty täysin ihmislähtöisistä näkökulmista. Tavoitteissa ja toimenpiteissä korostuvat myös metsien ”hyvinvoinnin” osalta taloudelliset arvot, kuten puuston kasvu ja tuhoriskien välttäminen. Visio tukisi metsien käytön monitavoitteisuutta paremmin, jos se olisi muodossa: ”Metsistä kasvavaa hyvinvointia ihmisille ja ympäristölle”. Tavoitteet ja toimenpiteet olisi määriteltävä tästä lähtökohdasta.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Strategian päämäärät ja tavoitteet eivät kaikilta osin vastaa luvussa 2 esitettyihin toimintaympäristön muutoksia koskeviin haasteisiin, sillä päämääränä vaikuttaa olevan nykyisen kaltaisen metsätaloustoiminnan jatkaminen kansainvälisistä trendeistä, luontokadosta ja ilmastonmuutoksesta huolimatta.

Kappaleessa 3.2.1. mainitaan EU-politiikkoihin vaikuttaminen. Metsäalan toimintaedellytysten turvaaminen on EU-vaikuttamisessa perusteltua. Olisi kuitenkin syytä tarkentaa, ettei vaikuttaminen saa olla ristiriidassa kansainvälisten ympäristö- ja ilmastositoumusten toimeenpanon kanssa.

Kappaleessa 3.2.2 mainitaan ilmastonmuutoksen hillinnän keinona vain metsän kasvun lisääminen. Toimivampi välitön keino olisi kuitenkin hakkuumäärien vähentäminen. Metsästrategialuonnoksen suurimpia puutteita on, että siinä ei tarkastella hakkuumäärien kestävyttä ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteiden kannalta lainkaan.

Kappaleen 3.2.3 muotoilu ”Käännetään talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehitys elpymisuralle” on epämääräinen. Muotoilusta ei esimerkiksi selviä, onko tavoitteena monimuotoisuuden lisääminen vai ainoastaan sen vähenemisen jarruttaminen. Muotoilu jättää toimenpiteiden ulkopuolelle myös tutkimustiedon perusteella tärkeimmän keinon ehkäistä luontokatoa metsissä, eli metsien merkittävän lisäsuojelun.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Kappaleessa 4.2.1. hiilinielun ylläpitoa tavoitellaan vain metsien kasvun kautta. Sen lisäksi, että metsien kasvua ei voi lisätä loputtomiin ja että kasvu on jo kääntynyt laskuun, strategiassa ei oteta kantaa siihen, vaatisiko hiilinielujen ylläpito myös hakkuumäärien kohtuullistamista. Huomiotta on myös jäänyt, että ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta yhtä tärkeää on metsien hiilivarastojen säilyttäminen, ei vain nuorten metsien kasvuun perustuva hiilen sidonta.

Metsien monimuotoisuuden lisäämistä käsittelevässä kappaleessa 4.2.2. esitetään muutamia hyvin kannatettavia ehdotuksia, kuten talousmetsien luonnonhoidon rahoituksen turvaaminen ja kannusteiden lisääminen. Itse toimenpiteet eivät kuitenkaan tuo juuri uutta luonnonhoitoon. Nykyisen kaltaista luonnonhoitoa on Suomen metsissä harjoitettu jo muutaman vuosikymmenen ajan, eivätkä ne ole riittäneet pysäyttämään luontokatoa. Nyt strategiassa ehdotetut toimenpiteet jäävät tutkimuksen ja koulutuksen edistämisen varaan, ja niiden vaikuttavuus on siksi pieni.

Luonnonhoidon toimenpiteiden vaikuttavuutta nakertavat myös kappaleen 4.2.1 tavoitteet. Metsien kasvun lisäämisellä muun muassa tehostetun nuorten metsien hoidon, lisääntyvän lannoituksen ja tätä kautta esimerkiksi lyhentyvän kiertoajan myötä on ehdottomasti negatiivisia monimuotoisuusvaikutuksia. Näitä tavoitteiden ristiriitoja ei huomioida strategiassa.

Vaikuttavinta keinoa lisätä metsien monimuotoisuutta, eli myös kansainvälisten sitoumusten edellyttämää lisäsuojelua, ei käsitellä kappaleessa 4.2.2. lainkaan.

Suometsien ilmastokestävä hoito tuodaan strategiassa oikeutetusti esille, mutta tutkimustietoon perustuva tavoite ei konkretisoidu: sekä ilmasto- että monimuotoisuustavoitteiden näkökulmasta on selvää, että suometsissä tarvitaan käsiteltävän muutosta, eli eri-ikäisrakenteiseen kasvatukseen siirtymistä.

Kappaleessa 4.2.3. ehdotettu paikkatiedon saatavuuden parantaminen on tärkeä toimenpide, joka tukee myös monimuotoisuustavoitteita.

Kappaleessa 4.2.3 painotetaan jälleen EU-politiikkoihin vaikuttamista. Tässä on luonnoksessa virhe, koska EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa eikä siihen voi siksi vaikuttaakaan. Viitaten luvussa 2 lausumaamme toteamme, että Suomen on kannettava vastuunsa yhteisistä ympäristö- ja ilmastopolitiikoista, joilla on vaikutusta myös metsien käyttöön.

Tutkimuksen ja seurannan tukeminen on erittäin tärkeää. Kuitenkin kohdassa ”selvitetään metsäalan kädenjälki” annetaan ymmärtää, että lisätutkimusta tarvittaisiin johdonmukaista päätöksentekoa varten. Esimerkiksi metsätalouden negatiiviset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen tunnetaan kuitenkin erittäin hyvin, eikä tiedon puute ole este päätöksenteolle. Strategiassa ei pidä siirtää vastuuta tulevaisuuteen, eikä pitää lisätutkimusta toimenpiteiden edellytyksenä.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

Johdannossa esitetään metsätalousmaan suojeluosuudeksi 23 prosenttia. Luku on käyttökelvoton arvioitaessa Suomen metsien käyttöä. Metsätalousmaahan sisältyvät niin metsä-, kitu- kuin joutomaakin, ja suojeluosuus koostuu lähinnä kahdesta jälkimmäisestä. Tuottavasta metsämaasta, eli strategian piirissä olevista alueista, Suomessa on suojeltu tiukasti noin kuusi prosenttia.

Johdannossa olisi myös tarpeen tuoda esille, että metsälajiston uhanalaisuuden tärkein syy on metsätalous, ja että myös 76 prosenttia metsäisistä luontotyypeistä on luokiteltu uhanalaisiksi.

Kokonaisuutena strategiasta välittyy kuva, että ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin vastaaminen olisi ulkopuolelta annettu haaste, johon metsäalan on sopeuduttava (ja jota on vastustettava). Ympäristön huomioimisen tärkeyden pitäisi päinvastoin lähteä metsätaloussektorista itsestään ja välittyä läpileikkaavana tahtotilana läpi strategian.

Arkiomaa Aki
BirdLife Suomi ry